

ת"פ 5335/10/13 - מדינת ישראל, המשרד לאיכות הסביבה ירושלים כנפי נשרים נגד שלום גאלי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 5335-10-13 המשרד לאיכות הסביבה ירושלים כנפי נשרים נ' גאלי

בפני	כב' השופט הישאם אבו שחאדה
מאשימה	מדינת ישראל המשרד לאיכות הסביבה ירושלים כנפי נשרים ע"י ב"כ עוה"ד אורנשטיין
נגד	שלום גאלי ע"י ב"כ עוה"ד פרקש
נאשמים	

החלטה

כתב האישום

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום על ידי המאשימה (המשרד להגנת הסביבה), ואשר ייחס לו את ביצוען של העבירות הבאות:

א. ניהול עסק ללא רשיון לפי סעיפים 1, 4 ו- 14 לחוק רישוי עסקים תשכ"ח - 1968 (להלן: **חוק רישוי עסקים**) יחד עם פריט 5.1 (ב) ו- (ד) לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) התשנ"ה - 1995 (להלן: **צו רישוי עסקים**).

ב. הפעלת תחנה לפסולת שלא כדין בניגוד לסעיפים 14(א), 10 א' ו- 14 א' לחוק רישוי עסקים יחד עם תקנות 2(1), 2(2), 2(3), 2(7), 2(8) ו- 3 לתקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת) התשנ"ח - 1998;

ג. אי נקיטת אמצעים למניעת ריח בלתי סביר מאתרים לסילוק פסולת לפי סעיפים 11(א)(3), 7 ו- 14 לחוק למניעת מפגעים התשכ"א - 1961 ותקנות 3, 6, 9 ו- 12 לתקנות למניעת מפגעים (מניעת זיהום אויר וריח בלתי סבירים מאתרים לסילוק פסולת) התש"ן - 1990 וכן לפי סעיף 14 לחוק למניעת מפגעים התשכ"א - 1961;

ד. איסור לכלוך והשלכת פסולת ברשות הרבים לפי סעיפים 13(א)(1), 13(ב)(1)(א), 2 ו- 4(א) לחוק שמירת הנקיון התשמ"ד - 1984 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (ריבוי עבירות);

2. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם הינו מחזיק ומשתמש במשק מספר 75 במושב אחיסמך הידוע כחלקה 15 בגוש 4765 (להלן: **המשק**). בבעלות הנאשם משאית בה נהג נהג שכיר המועסק ע"י הנאשם (להלן: **המשאית**). בצמוד לקצהו הדרומי של המשק, בשטח פתוח של כ- 1.7 דונם ברשות הרבים, ניהל הנאשם לכל הפחות מיוני 2011 אתר הטמנת פסולת בנין באופן פיראטי. ביום 27.6.11 במהלך סיור שנערך באתר ע"י נציג המשרד להגנת הסביבה, נצפתה ערימת פסולת בנין ועודפי עפר לאורך הצלעות המזרחית, הדרומית, והמערבית של האתר. שטחה של הערמה הנ"ל הגיע לכ- 1,000 מ"ר וגובהה בין 3.5 מ' ל- 4 מ'. ערימת הפסולת הנ"ל הכילה גושי בטון, בלוקים, עץ, ברזל, פלסטיק, חביות, ספוגים ושקים.

3. ביום 25.7.11 בשעה 15:10 או בסמוך לכך, הגיעה משאית לאתר נהוגה בידי אדם שזהותו אינו ידועה למאשימה והשליכה פסולת בנין מארגז המשאית ואחר כך יצאה מהאתר. בשעה 16:25 או בסמוך לכך, חזרה המשאית לאתר, נהג המשאית הוריד את כיסוי הארגז והשליך פסולת בנין מסוגים שונים מארגז המשאית על הקרקע. בשעה 18:00 או בסמוך לכך, של אותו היום, נצפתה המשאית כשהיא נוסעת אל האתר כשארגזה לא מכוסה. כשהגיעה המשאית אל האתר השליכה פסולת בנין שהיתה בתוך ארגז המשאית על הקרקע. מיד עם סיום ההשלכה הגיע למקום יעה אופני (שופל) בצבע צהוב ודחף את הפסולת שנשפכה אל דפנות ערימת הפסולת הקיימת באתר.

4. ביום 19.6.12 בביקורת של המשטרה הירוקה נצפו באתר ערימות פסולת בכמות של 3,333 מ"ק. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום לא נקט הנאשם באמצעים שמחייב הדין ביחס להפעלת תחנת הטמנת פסולת לצורך מניעת זיהום קרקע, מים ומפגעים סביבתיים אחרים, כדלקמן:

א. לא גידר את אתר הפסולת בגידור היקפי אטום בגובה 2 מ' לפחות.

ב. לא הציב בכניסה שלט המפרט את שם המפעיל, מענו, מספר הטלפון שלו, שעות העבודה באתר ואיסור על הכנסת חומרים מסוכנים.

ג. הפעיל את אתר הפסולת מבלי ששטחה היה אטום לחלחול ובנוי בשיפוע כדי שתשטיפים יוזרמו לתעלות ניקוז ודרכן למתקן לטיפול בתשטיפים.

ד. הפעיל את אתר הפסולת מבלי שחפר סביבה תעלת ניקוז עשויה בטון ומכוסה ברשת קשיחה שתמנע חדירת נגר עילי מהסביבה אל שטח תחנת המעבר.

ה. הפעיל את אתר הפסולת מבלי שהתקין בה מתקן לטיפול בתשטיפי פסולת.

5. במשך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, לא נקט הנאשם באמצעים הדרושים למניעת ריח בלתי סביר מאתר לסילוק פסולת כדלקמן:

- א. לא נקט כל אמצעי סביר ויעיל למניעת בעירה של פסולת באתר הפסולת.
- ב. לא התקין גדר למניעת כניסה או יציאה של אנשים והכנסה והוצאה של פסולת שלא דרך שער הכניסה.
- ג. לא התקין שלט במקום בולט לעין ליד שער הכניסה המפרט את שם האתר, שעות העבודה, שם מפעיל האתר, מענו ומספר הטלפון שלו.
- ד. לא התקין שלטים באתר וסביבו שעליהם כתוב "אסור להבעיר אש - העברייני יענש".

6. כתוצאה מהעבירות המתוארות בכתב האישום הפיק הנאשם רווח או חסך חסכון של כ- 175,000 ₪.
7. הנאשם הגיש שתי בקשות נפרדות שאדון במסגרת החלטה זו בכל אחת מהן בנפרד. הבקשה הראשונה עניינה טענות מקדמיות ואשר מכוחן יש על פי טענת הנאשם להורות על מחיקתה של העבירה של ניהול עסק ללא רישיון מתוך הוראות החיקוק שבכתב האישום. הבקשה השנייה עניינה קבלת חומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: **חוק סדר הדין הפלילי**).

הטענה המקדמית של הנאשם

8. הנאשם טוען כי העבירה שבכתב האישום שעניינה ניהול עסק ללא רישיון, דינה להימחק מכתב האישום זאת מאחר וצו רישוי עסקים הותקן ללא קבלת אישור של ועדה של הכנסת. לפי טענת הנאשם צו רישוי עסקים הינו הצו אשר מגדיר את העבירה ובלעדיו אין הוראה עונשית רלוונטית. כמו כן, סעיף 14 לחוק רישוי עסקים שמגדיר את ההוראה העונשית לא יכול להתקיים לבדו ללא צו רישוי עסקים שבו מוגדרים סוגי העסקים שטיעוני רישוי. במילים אחרות, לפי טענת הנאשם ההוראה העונשית הרלוונטית לסוג העסק שאותו ניהל הנאשם על פי כתב האישום מופיעה בצו רישוי עסקים. סעיף 2(ג) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 מחייב כי תקנות שבהן נקבעו עבירות ועונשין טעונות אישור ועדה של הכנסת ואישור כזה לא נתקבל לגבי צו רישוי עסקים, ומכאן בטלותו של הצו.
9. המאשימה בתגובתה לטענות מקדמיות אלה טענה כי ההוראה העונשית מופיעה בחוק רישוי עסקים, היינו בחקיקה הראשית, ולפיכך, אין צורך באישור של ועדה בכנסת בעת התקנתו של צו רישוי עסקים. ייאמר כבר עתה כי טענתו המקדמית של הנאשם דינה להידחות.

10. סעיף 1(א) לחוק רישוי עסקים קובע כדלקמן:

"שר הפנים, רשאי לקבוע **בצוים, עסקים טיעוני רישוי** ולהגדירם, כדי להבטיח בהם מטרות אלה או מקצתן..."

(ההדגשה אינה במקור)

11. סעיף 4 לחוק רישוי עסקים קובע כדלקמן:

"לא יעסוק אדם **בעסק טעון רישוי** אלא אם יש בידו רישיון, היתר זמני או היתר מזורז לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו; ..."

(ההדגשה אינה במקור)

12. סעיף 14(א) לחוק רישוי עסקים קובע כדלקמן:

"אדם שעסק ללא רישיון, היתר זמני או היתר מזורז **בעסק טעון רישוי** או שלא קיים תנאי מתנאי רישיון, היתר זמני או היתר מזורז או שלא קיים הוראת תקנה לפי סעיפים 9 עד 11 (ב) **דינו - מאסר 18 חודשים**..."

(ההדגשה אינה במקור)

13. עינינו הרואות כי חוק רישוי עסקים הסמיך את שר הפנים לקבוע בצו מה הם "עסקים טעוני רישוי" ואשר מי שמנהל עסקים מעין אלה ללא רישיון ישא בעונש הקבוע בסעיף 14 לחוק רישוי עסקים.

14. צו רישוי עסקים משנת 1995, שהינו הצו שרלזונטי לעובדות כתב האישום (יובהר שהצו העדכני מ-2013 הינם מאוחר יותר בזמן לעבירות נשוא כתב האישום), קובע בסעיף 1 כדלקמן:

"העסקים המפורטים בתוספת הם עסקים טעוני רישוי".

15. בתוספת לצו רישוי עסקים תחת הכותרת "קבוצה 5 - מים ופסולת", פריט 5.1 (ב) ו-(ד) ישנה הגדרה של עסק שעניינו "אשפה ופסולת". במילים אחרות, צו רישוי עסקים מגדיר את העסק נשוא כתב האישום כסוג עסק הטעון רישוי, כאמור בסעיף 1 לחוק רישוי עסקים.

"תקנות שבהן נקבעו **עבירות ועונשים**, טעונות אישור וועדה של הכנסת"

(ההדגשה לא במקור)

17. צו רישוי עסקים איננו מגדיר "עבירות ועונשים". העבירה והעונש בצידה נקבעו בהוראות סעיפים 4 ו- 14 לחוק רישוי עסקים ולכן טענת הנאשם בדבר תחולתו של סעיף 2(ב) לחוק העונשין על צו רישוי עסקים איננה נכונה. הינני קובע כי סעיף 2(ב) לחוק העונשין איננו רלוונטי לענייננו. הוזה אומר, אין כל צורך שצו רישוי עסקים יקבל אישור מראש של ועדה של הכנסת לצורך התקנתו. צו רישוי עסקים הותקן מכוח סמכותו של שר הפנים בסעיף 1 לחוק רישוי עסקים ולכן מדובר בצו שניתן כדיון. סיכומו של דבר, טענתו המקדמית של הנאשם נדחית.

הבקשה לקבלת חומר חקירה

18. הנאשם הגיש בקשה לקבלת חומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. הבקשה לקבלת חומר חקירה מטרתה להכין את התשתית הראייתית להעלאת טענה בהמשך בדבר אכיפה בררנית. לטענתו קיימים גורמים נוספים בתוך מושב אחיסמך שמבצעים עבירות מאותו סוג, אך לא מתבצעת אכיפה פלילית בעניינם. אביא להלן את מהות הבקשה של הנאשם כלשונוה כפי שפורטה בסעיף 10 לבקשה:

א. מספר תיקי חקירה אשר נפתחו ע"י המשטרה הירוקה במושב אחיסמך, אשר עניינם השלכת פסולת ו/או פסולת בנין, ניהול אתר פסולת ו/או תחנת מעבר לפסולת;

ב. מספר תיקי חקירה אשר נסגרו ע"י המשטרה הירוקה במושב אחיסמך, אשר עניינם השלכת פסולת ו/או פסולת בנין, ניהול אתר פסולת ו/או תחנת מעבר לפסולת;

ג. מספר כתבי אישום אשר הוגשו לביהמ"ש בגין השלכת פסולת ו/או פסולת בנין, ניהול אתר פסולת ו/או תחנת מעבר לפסולת במושב אחיסמך והעתקם של אותם כתבי אישום בצירוף מספרי התיקים;

ד. העתק מהנימוקים בכתב שמופיעים בתיקים בגין ביצוע עבירות שעניינם השלכת פסולת או פסולת בנין ו/או ניהול אתר פסולת או תחנת מעבר לפסולת במושב אחיסמך אשר מבהירים מדוע הוחלט על הגשת כתב אישום, סגירת תיק או הליך הפקת הודעות תשלום קנס;

- ה. העתק מהנימוקים בכתב אשר בגינם הוחלט על הגשת כתב אישום בעניינו של המבקש;
- ו. מספר דוחות והודעות תשלום קנס אשר הופקו בגין השלכת פסולת או שמירת נקיון במושב אחיסמך;
- ז. נוהלי עבודה ו/או הנחיות מנהליות, ככל שאלה קיימים, המפרטים מתי תופק הודעת תשלום קנס בגין השלכת פסולת ומתי יוגש כתב אישום;
- ח. נוהלי עבודה ו/או הנחיות מנהליות, ככל שאלה קיימים, מפרטים קריטריונים להגשה או אי הגשה של כתב אישום בגין ניהול אתר פסולת ו/או תחנת מעבר לפסולת.

(להלן: רכיבים: (א) עד (ח) לבקשה).

19. הנאשם ביקש לקבל את הנתונים הסטטיסטיים שמתייחסים לשנים 2010,2011 ו - 2012.

המאשימה בתגובתה התייחסה לגופו של עניין לטענה של אכיפה בררנית שבכוונת הנאשם להעלות בהמשך ולא הבהירה אם המידע המבוקש מצוי ברשותה או לא ומהם המשאבים שיש להשקיע על מנת לספק מידע זה. מכל מקום, מן הראוי להעיר שתי הערות מקדימות:

א. תחילה, מקובלת עלי טענת הנאשם כי קבלת מידע מהמאשימה לצורך ביסוס טענה של אכיפה בררנית מן הראוי שתעשה בפני הערכאה הדיונית מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, ואין צורך לפצל את הדיון על מנת שיגיש עתירה לפי חוק חופש המידע תשנ"ח - 1998 לבית המשפט המחוזי. לא ארחיב בעניין זה ואסתפק בכך שאפנה לאסמכתאות שלהלן: דבריו של כב' הנשיא השופט גרוניס בע"מ 2398/08 מדינת ישראל - **משרד המשפטים נ' אליצור סגל** (פורסם בנבו) (19.6.11) בפסקאות 3 ו - 4 לדבריו וכן גם פסקה 53 לדבריה של כב' המשנה לנשיא השופטת נאור (להלן: **פסק דין אליצור סגל**); ע"ח (מחוזי ירושלים) 39418-06-12 **בנימינוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) (10.7.12); ע"ח (מחוזי ירושלים) 2993-09-12 **נאו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) (9.12.12); עלב"ש (בית דין צבאי לערעורים) **טור ג. נ' התובע הצבאי הראשי** (פורסם בנבו) (27.12.12); ראו גם החלטה שנתתי באותו עניין ב- בת"פ (שלום רמלה) 61655-01-12 **מדינת ישראל - בית המכס נתב"ג לוד נ' אליהו יהונתן** (פורסם בנבו) (14.4.13).

ב. בפסק **דין אליצור סגל** תקופת הזמן שלגביה בית המשפט הורה למדינה למסור מידע לגבי נתונים סטטיסטיים בדבר אכיפה של עבירה מסוימת, לצורך ביסוס טענה של אכיפה בררנית מטעם הנאשם, הייתה שלוש שנים. הנאשם בפני טען שאת המידע הוא מבקש לשנים 2010,

2011 ו- 2012. בנסיבות אלה מקובלת עלי בקשתו לפרק הזמן האמור.

20. בעיני, רכיבים (א) - (ח) לבקשה מהווים "חומר חקירה", על פי המשמעות שניתנה לביטוי זה בפסיקה ולכן הינו רלבנטי לשם ביסוס טענה בדבר אכיפה בררנית. על כן, ומבלי להביע עמדה כלשהי לגבי תקפותה, או העדר תקפותה, של הטענה שאותה מעלה הנאשם בדבר אכיפה בררנית, המאשימה תמסור לידי הנאשם את המידע שאותו הוא מבקש ברכיבים (א) עד (ח) לבקשה. אם אין נוהלים כתובים לגבי רכיבים (ז) ו- (ח) לבקשה, המאשימה תבהיר זאת וככל שישנם נוהלים כאלה היא תמוסרם לידי הנאשם. לגבי רכיבים (ד) ו- (ה), ככל שישנם נימוקים בכתב יש למוסרם לידי הנאשם וככל שאין המאשימה תודיע על כך לנאשם. המאשימה תבצע את כל האמור לעיל לא יאוחר מיום 1.9.2014.

21. קבעתי דיון במעמד הצדדים ליום 26.5.14 לשימוע ההחלטה. מאחר וההחלטה מוכנה הדיון מבוטל.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה בדחיפות באמצעות הפקס לבאי כוח הצדדים ותודיע להם טלפונית על ביטול הדיון.

ניתנה היום, כ"ה אייר תשע"ד, 25 מאי 2014, בהעדר הצדדים.